Algemene beschouwingen 2026 CDA Staphorst

Inleiding

Theodore Roosevelt hield ons meer dan een eeuw geleden al voor dat verantwoordelijkheid nemen betekent dat je de arena betreedt en dat je niet aan de zijlijn blijft staan commentaar geven. Het gaat er dus om wat we daadwerkelijk doen. We moeten als gemeenteraad keuzes maken en bereid zijn om daarop ook te worden aangesproken. De begroting gaat over de keuzes van vandaag. Rentmeesterschap gaat over de verantwoordelijkheid voor morgen.

We hebben een sluitende begroting voor 2027 voor ons liggen en ook een sluitende structurele meerjarenraming, dan zou je kunnen zeggen; strik erom en aan de slag. Waarom moeten er dan nog keuzes worden gemaakt? Dat heeft er wat het CDA betreft mee te maken dat de financiële vooruitzichten onzeker zijn; de ontwikkeling van het gemeentefonds, loon- en prijsstijgingen en de maatschappelijke opgaven. Daar komen ook nog de ambities bij; zo willen we bijvoorbeeld het IHP uitvoeren zodat al onze schoolgebouwen weer toekomstbestendig worden en het zwembad behouden. Als gemeente hebben wij tot nu geen geld hoeven te lenen, dat zal wellicht in de toekomst wel aan de orde zijn.

Een samenleving wordt niet gebouwd vanuit het gemeentehuis. Dat ontstaat vanuit het gezin, de verenigingen, de kerken, de vrijwilligers en de ondernemers. In Lucas 12 lezen wij dat aan wie veel gegeven is, veel gevraagd zal worden. We hebben als gemeente veel ontvangen; sterke gemeenschap, betrokken inwoners en een traditie van noaberschap. De vraag is niet alleen wat we van onze gemeente mogen verwachten, maar ook wat wij zelf bereid zijn bij te dragen. Als gemeente moeten we de kracht van de samenleving niet overnemen, maar de ruimte geven om haar verantwoordelijkheid te nemen en te ondersteunen wanneer dat nodig is. Wij zullen dus kritisch kijken naar de taken die wij als gemeente uitvoeren en daarin keuzes maken. Het eerlijke verhaal vertellen betekent niet alleen vertellen wat niet kan, maar vooral duidelijk maken wat we wel gaan doen.

Algemeen bestuur en organisatie en bedrijfsvoering

Het college stelt een begrotingswijziging voor zodat het collegeprogramma kan worden uitgevoerd. Wij vinden dat voorstel een eerste aanzet waar wij ons in kunnen vinden. We willen voor de kadernota een verdere uitwerking zien. Ook moet er volgens het CDA naar de

volgende zaken worden gekeken: welke extra taken of projecten nemen wij af van onze Gemeenschappelijke Regelingen, maar ook welke voeren we als gemeente uit waartoe we niet wettelijk verplicht zijn. Dit is niet nieuw, maar is een van de knoppen vanuit het rapport Mooi Wark.

In de begrotingswijziging wordt voorgesteld om het gemeentehuis ook ’s avonds dicht te doen. Daar zijn wij geen voorstander van, het gemeentehuis moet ook toegankelijk zijn voor mensen die niet tijdens kantooruren een bezoekje kunnen brengen. Graag een reactie van de portefeuillehouder.

In de voorbereiding op deze algemene beschouwingen hebben wij een aantal vragen gesteld die niet zijn beantwoord. Een van die vragen gaat bijvoorbeeld om de gevraagde investering voor automatisering en informatiemanagement. Het komt ons voor dat wij de afgelopen jaren daar al fors in geïnvesteerd hebben. Daarbij werd ook aangegeven dat het noodzakelijk was om toekomstbestendig te zijn, hoe verhouden zich de gevraagde investeringen daarmee? Waarom waren deze investeringen niet voorzienbaar en al eerder aangekondigd? Als het investeringen zijn in het kader van Mooi Wark, bijvoorbeeld dat door automatiseren er efficiënter gewerkt kan worden, dan willen we graag zien wat dat op zou kunnen leveren. Wat zou het gevolg zijn wanneer deze investeringen uit de begroting worden gehaald?

Een andere vraag gaat over het Wijkgroen, dat wordt inbesteed en brengt kosten met zich mee. Het levert een besparing van 80.000 euro op, dat lijkt een klein voordeel ten opzichte van de investeringslasten en de risico’s. Hoe kijkt het college hier tegenaan? Hoe verhouden de investeringen in formatie en voertuigen/materialen zich met betrekking tot de uitvoering van de komende jaren? Is dat nu al noodzakelijk of zit er een opbouw in en wat is de bezettingsgraad van de voertuigen/materieel? En wat zijn de gevolgen wanneer deze investeringen, geheel danwel gedeeltelijk, uit de begroting worden gehaald?

Als gemeenteraad kunnen we ook kijken naar ons eigen functioneren. Wij hebben een gezamenlijke rekenkamer met Meppel, Steenwijkerland en Westerveld. Elke gemeenteraad is verplicht om een rekenkamer te hebben, al dan niet gezamenlijk. De rekenkamer doet onafhankelijk onderzoek naar het beleid en het bestuur om de gemeenteraad te ondersteunen bij de controlerende taak. In de praktijk werkt het zo dat de rekenkamer via het presidium vraagt of er onderwerpen zijn die wij onderzocht willen hebben. De rekenkamer is onafhankelijk en niet gebonden aan de voorgestelde onderwerpen. Het onderzoek wordt niet door de rekenkamer zelf gedaan, maar daar wordt doorgaans een bureau voor ingehuurd. De kosten daarvan zijn voor de gemeente. Ook wordt er vaak inzet gevraagd vanuit de organisatie, ook daar zijn kosten mee gemoeid. Wij staan een pragmatische uitvoering van de rekenkamerfunctie voor. Daarbij vinden wij het niet uit te

leggen dat er iets wordt onderzocht om het onderzoeken. Er wordt nu jaarlijks een onderzoek gedaan en wij zouden dat graag terugbrengen naar een keer per raadsperiode. Wij zijn benieuwd hoe de andere fracties hierover denken.

Ondernemers

Staphorst staat bekend om haar bedrijvigheid en daar zijn wij trots op! Onze ondernemers bruisen van de goede ideeën en als ze iets bedacht hebben dan willen ze eigenlijk dat het gisteren al uitgevoerd was. De ontwikkeling van onze bedrijventerreinen vereisen echter een lange adem, graag vernemen wij van het college wanneer er gebouwd gaat worden op de Esch 0 en op welke termijn de Esch V van start gaat.

Staphorst zou Staphorst niet zijn zonder de boeren. Al jaren verkeren zij in onzekerheid; welke regels gelden er, wanneer doe je het goed en wat is het perspectief? De minister heeft een brief naar de Tweede Kamer gestuurd die onrust heeft veroorzaakt. Toch ligt er een behoorlijke opgave die ook onze boeren zal treffen. Wij vinden het belangrijk dat het wordt opgepakt op een manier die bij ons past; met maatwerk, pragmatisme en die uitvoerbaar is. De brief van de minister gaat veelal over generieke maatregelen, maar je kunt ook per gebied kijken hoe de doelen gehaald kunnen worden en met een alternatief plan komen. Dat biedt kansen voor een passende aanpak samen met de boeren, in plaats van een aanpak die over de boeren gaat. Hoe kijkt het college hier tegenaan en wat heeft het college nodig om dit op te pakken?

Cement van de samenleving

Verenigingen en de vele onmisbare vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Ze brengen mensen samen en daardoor kijken we om naar elkaar, ze zorgen voor zingeving en zijn voor velen hun tweede thuis. Die onderlinge verbondenheid waardoor men er voor elkaar is in vreugde en verdriet laat de ongelooflijke kracht van de samenleving zien. Wij zijn ervan overtuigd dat dit cement van de samenleving onmisbaar is voor het sociaal domein. Het is geen vervanging voor hulpinstanties, maar draagt wel in positieve zin bij. De investeringen in onze verenigingen gaan dan ook nooit alleen maar over accommodaties. Wij zijn blij dat VV Staphorst weer toekomstbestendig is, nu SC Rouveen en VV IJhorst nog, kan de portefeuillehouder aangeven hoe het daarmee staat?

Tot slot

Wij willen ook afsluiten met de woorden van Roosevelt: “Het welzijn van een ieder van ons is afhankelijk van het welzijn van ons allemaal”. Een samenleving bestaat niet uit losstaande individuen. Een ondernemer heeft belang bij een vitale gemeenschap. Een gezin heeft belang bij goede voorzieningen. Ouderen hebben belang bij jongeren en jongeren hebben belang bij een samenleving die ook hen toekomstperspectief biedt. Daar hoort ook rentmeesterschap bij; een goede generatie bouwt niet alleen aan haar eigen toekomst maar zorgt er ook voor dat de volgende generatie een toekomst heeft.

3 november 2026,

De fractie van CDA Staphorst,

Genevive Compagner
Klaas Mijnheer